നിരാകരണ പത്രം

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം ഭാരത സർക്കാർ സ്ഥാപനമായ എ.ഐ.സി.ടി.ഇ.യുടെ അനുവാദിനി എന്ന നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാര കക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

സ്മതി ദേബർമ്മ (മരണപ്പെട്ടു) നിയമപ്രതിനിധി മുഖേന

v.

പ്രഭാ രഞ്ജൻ ദേബർമ്മയും മറ്റുള്ളവരും

(2009-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം. 878)

2023 ജനുവരി 04,

[ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജീവ് ഖന്ന, ജസ്റ്റിസ് ജെ.കെ മഹേശ്വരി]

അന്യായം -പദവി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനുള്ള അന്യായം -തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത - തർക്ക സ്വത്തിൽ വാദിക്ക് പദവിയും, അവകാശവും താൽപ്പര്യവും ഉണ്ടെന്നും എല്ലാ പ്രതികളെയും ഒഴിപ്പിച്ച ശേഷം സ്വത്ത് സ്വന്തമാക്കാൻ അർഹതയുണ്ടെന്നും നിരീക്ഷിച്ച് വിചാരണക്കോടതി കേസ് വിധിച്ചു - രേഖപ്പെടുത്തിയ തെളിവുകളുടെയും രേഖകളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ വാദിക്ക് സ്വത്തിന്റെ നിയമപരമായ ഉടമസ്ഥാവകാശവും പദവിയും സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത നിർവഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെന്ന് പറഞ്ഞ് വിചാരണക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായം ഹൈക്കോടതി റദ്ദാക്കി - വിധി: വിചാരണക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായവും വിധിയും ഹൈക്കോടതി ശരിയായി തന്നെയാണ് റദ്ദാക്കിയത്-വാദി പരസ്പരവിരുദ്ധമായ നിലപാടുകൾ സ്വീകരിച്ചു-കേസ് സമർപ്പിച്ച തീയതിയിൽ, വാദിക്ക് വസ്തുവിന്റെ ക്രിയാത്മകമോ യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള ഭൌതികമോ ആയ കൈവശമുണ്ടായിരുന്നില്ല - സ്വത്തിന്റെ മേൽ വാദി മെച്ചപ്പെട്ട പദവിയും അവകാശങ്ങളും സ്ഥാപിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ പ്രതികളെ കുടിയൊഴിപ്പിക്കാൻ കഴിയില്ല - ഈ കേസിൽ ഒരു പദവി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത വാദിയുടെ മേൽ കിടക്കുന്നു- തെളിവ് നിയമത്തിന്റെ *101*-ാം വകുപ്പ്, വസ്തുത തെളിയിക്കുന്നതിനുള്ള ബാധ്യത നിഷേധിക്കുന്ന കക്ഷിയുടെ മേൽ അല്ല, സ്ഥിരീകരണത്തിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്ന കക്ഷിയുടെ മേൽ നിക്ഷിപ്തമാണെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു-തെളിവ് നിയമത്തിന്റെ *102*-ാം വകുപ്പിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ഇരു കക്ഷികളും തെളിവുകൾ നൽകുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ, കേസ് പരാജയപ്പെടണം-തെളിവുകളുടെ ഉത്തരവാദിത്തം, തെളിവുകളുടെ മൂല്യനിർണ്ണയത്തിൽ തുടർച്ചയായ ഒരു പ്രക്രിയയാണ് എന്നതിൽ സംശയമില്ല, എന്നാൽ പദവിക്കും

കൈവശത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ഒരു അന്യായത്തിൽ, വാദിക്ക് പ്രതിയുടെ മേലിലേക്ക് ഉത്തരവാദിത്തം മാറ്റും വിധ ഉയർന്ന തോതിലുള്ള സാധ്യത സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയുമ്പോഴാണ് ഇത് സംഭവിക്കുന്നത് - പ്രതിരോധത്തിന്റെ ബലഹീനത കേസ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള ന്യായീകരണമായിരിക്കില്ല - തന്റെ മേൽ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്ന സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം തെളിയിക്കാനുള്ള ബാധ്യത അവർ നിറവേറ്റിയിരുന്നെങ്കിൽ സ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ വാദിക്ക് വിജയിക്കാമായിരുന്നു - ഇത് തെളിവ് നിയമത്തിലെ *101,102* എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ യഥാർത്ഥ ഫലമായിരിക്കും- ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട അന്യായം തള്ളാൻ ബാധ്യസ്ഥമാണ്-തെളിവ് നിയമം- *101*-ഉം *102*-ഉം വകുപ്പുകൾ.

തെളിവുകൾ-"തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത", "തെളിവുകളുടെ ഉത്തരവാദിത്തം"-ചർച്ച ചെയ്തു

അപ്പീൽ തള്ളിക്കൊണ്ട് കോടതി ഇപ്രകാരം

വിധിച്ചു: : 1. വാദിയുടെ വിജയത്തിനായി, തനിക്ക് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന് നിയമപരമായ പദവി ഉണ്ടെന്നും തൽഫലമായി, കൈവശാവകാശത്തിനുള്ള ഉത്തരവിന് അർഹതയുണ്ടെന്നും അവർ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതുണ്ട്. പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ മേൽ വാദി മെച്ചപ്പെട്ട പദവിയും അവകാശവും സ്ഥാപിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ പ്രതികളെ പുറത്താക്കാൻ കഴിയില്ല. ഉടമസ്ഥനായി അനുമാനിക്കപ്പെടുന്ന സ്വഭാവത്തിൽ ഭൂമി കൈവശമുള്ള ഒരു വ്യക്തിക്ക്, ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ സാധാരണ അവകാശങ്ങൾ സമാധാനപരമായി വിനിയോഗിക്കുമ്പോൾ, ശരിയായ ഉടമ ഒഴികെ ലോകത്തിനെതിരെ തന്നെ നിയമപരമായ അവകാശമുണ്ട്. 1 മുതൽ 12 വരെയുള്ള പ്രതികൾക്ക് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ അവരുടെ അവകാശവും പദവിയും താൽപ്പര്യവും പൂർണ്ണമായി സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വാദിക്ക് അനുകൂലമായി കൈവശാവകാശ വിധി പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയില്ല. കൈവശം പ്രതികൾക്കാണ് ഉള്ളതെന്നതിനാൽ , അവയെ നീക്കം ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുന്ന വ്യക്തിക്ക് ഉടമസ്ഥാവകാശം അല്ലെങ്കിൽ കൈവശാവകാശം എന്നിവയുടെ രൂപത്തിൽ മികച്ച നിയമപരമായ അവകാശമില്ലാത്ത പക്ഷം, അവരുടെ കൈവശാവകാശം സംരക്ഷിക്കാനും സംരക്ഷിക്കാനും അവർക്ക് അർഹതയുണ്ട്. [30-ആം ഖണ്ഡിക] [372-എച്ച്; 373-എ-സി]

2. നിലവിലെ കേസിൽ ഒരു പദവി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത വാദിയുടെ മേലാണ്, കാരണം അവർ ആശ്വാസം അവകാശപ്പെടാൻ അടിസ്ഥാനമാക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക അവസ്ഥയുടെ

നിലനിൽപ്പ് സ്ഥാപിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന കക്ഷിയുടെ മേലാണ് ഈ ബാധ്യത. തെളിവ് നിയമത്തിലെ 101-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഇത് നിർബന്ധമാണ്, അത് പ്രകാരം വസ്തുത തെളിയിക്കുന്നതിനുള്ള ബാധ്യത അത് ഉറപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന കക്ഷിക്കാണ്, അല്ലാതെ അത് നിഷേധിക്കുന്ന കക്ഷിക്കല്ല. ഈ നിയമം സാർവത്രികമല്ല, അപവാദങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കാം, പക്ഷേ നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ പശ്ചാത്തലത്തിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ പൊതുവായ തത്വം ബാധകമാണ്. തെളിവ് നിയമത്തിലെ 102-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, ഇരു കക്ഷികളും തെളിവുകൾ സമർപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ, കേസ് പരാജയപ്പെടണം. തെളിവുകളുടെ ഉത്തരവാദിത്തം മാറുന്നു എന്നതിൽ സംശയമില്ല, മാറ്റുന്നത് തെളിവുകളുടെ മൂല്യനിർണ്ണയത്തിലെ ഒരു തുടർച്ചയായ പ്രക്രിയയാണ്, എന്നാൽ അവകാശത്തിനും കൈവശത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ഒരു വ്യവഹാരത്തിൽ, പ്രതിയുടെ ചുമലിലേക്ക് ഉത്തരവാദിത്തം മാറ്റം വിധം ഉയർന്ന തോതിലുള്ള സാധ്യത സൃഷ്ടിക്കാൻ വാദിക്ക് കഴിയുമ്പോഴാണ് ഇത് സംഭവിക്കുന്നത്. അത്തരം തെളിവുകളുടെ അഭാവത്തിൽ, തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത വാദിയുടെ ചുമലിലാണ്, അവകാശവാദം തെളിയിക്കാൻ കഴിയുമ്പോൾ മാത്രമേ അത് ഒഴിവാക്കാൻ കഴിയൂ. പ്രതിരോധത്തിന്റെ ബലഹീനത കേസ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള ന്യായീകരണമാകില്ല. തന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം തെളിയിക്കാനുള്ള ബാധ്യത അവർ വഹിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ, പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ വാദിക്ക് വിജയിക്കാമായിരുന്നു. തെളിവ് നിയമത്തിലെ 101,102 എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ യഥാർത്ഥ ഫലമായിരിക്കും ഇത്. അതിനാൽ, തെളിവ് നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം വാദി തെളിവുകൾ നൽകുകയും ബാധ്യത ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യണമായിരുന്നു, അതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ കേസ് തള്ളപ്പെടാൻ ബാധ്യസ്ഥമായിരിക്കും. [ഖണ്ഡിക 31] [373-സി-ഇ; 374-എ-സി]

പൂനാ റാം *v* മോട്ടി റാം *(*മരണപ്പെട്ടു*)* നിയമപ്രനിധികൾ വഴിയും മറ്റുള്ളവരും **(2019) 11** എസ്. സി. സി **309: [2019] 1** എസ്.സി.ആർ **671;** നായർ സർവീസ് സൊസൈറ്റി ലിമിറ്റഡ് *v.* അച്ചൻ കെ.സി. അലക്സാണ്ടറും മറ്റുള്ളവരും, എയർ **1968** എസ്.സി **1165: [1968] 3** എസ്.സി.ആർ **163;** അനിൽ ഋഷി *v.* ഗുർബക്ഷ് സിംഗ്, **(2006) 5** എസ്. സി. സി **558: [2006] 1** സപ്ലിമെന്റ്. എസ്.സി.ആർ **659;**

ആർ.വി.ഇ. വെങ്കടാചല ഗൗണ്ടർ *v* അരുൾമിഗു വിശ്വേശ്വർസ്വാമി & വി.പി. ടെമ്പിളും മറ്റുള്ളവരും **(2003) 8** എസ്.സി.സി **752: [2003] 4** സപ്ലിമെന്റുകൾ. എസ്.സി.ആർ **450;** യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും *v* വാസവി കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഹൗസിംഗ് സൊസൈറ്റി ലിമിറ്റഡും മറ്റുള്ളവരും **(2014) 2** എസ്.സി.സി **269: [2014] 1** എസ്.സി.ആർ.**180,** സെബാസ്റ്റ്യൻ ലൂയിസ് ഫെർണാണ്ടസ്

(മരണപ്പെട്ടു) നിയമപ്രതിനിധികൾ മുഖേനയും മറ്റുള്ളവരും *v.* കെ.വി.പി. ശാസ്ത്രി *(മരണപ്പെട്ടു)* നിയമപ്രതിനിധി മുഖേനയും മറ്റുള്ളവരും **(2013) 15** എസ്. സി. സി **161: [2013] 11** എസ്.സി.ആർ **1076**–ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു.

അഡ്ഡഗഡ രാഘവമ്മയും മറ്റൊരാളും *v.* അഡ്ഡഗഡ ചെഞ്ചമ്മയും മറ്റൊരാളും**, 1964** എസ്.സി **136: [1964] 2** എസ്.സി.ആർ **933**–പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്.

അഡ്ഡഗഡ രാഘവമ്മയും മറ്റൊരാളും *v.* അഡ്ഡഗഡ മറ്റൊരാളും, 1964 എസ്.സി 136

കേസ് ലോ റഫറൻസ്

[2019]1 എസ്.സി.ആർ 671	30-ആം ഖണ്ഡിക	ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു
[1968]3 എസ്.സി.ആർ 163	31-ആം ഖണ്ഡിക	ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു
[2006] 1 സപ്ലിമെന്റ്. എസ്.സി.ആർ 659	31-ആം ഖണ്ഡിക	ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു
[1964] 2 എസ്.സി.ആർ 933	31-ആം ഖണ്ഡിക	ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു
[2003] 4 സപ്ലി. എസ്.സി.ആർ 450	31-ആം ഖണ്ഡിക	ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു
[2014] 1 എസ്.സി.ആർ 180	31-ആം ഖണ്ഡിക	ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു
[2013] 11 എസ്.സി.ആർ 1076	31-ആം ഖണ്ഡിക	ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരികത: 2009-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം. 878.

1997-ലെ എഫ്.എ. നം.40-ൽ ഹൈക്കോടതിയുടെ ഗുവാഹത്തി (അഗർത്തല ബെഞ്ചിന്റെ) 17.05.2006 തീയതിയിലെ വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും നിന്ന്.

അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി റൌഫ് റഹീം, അലി അസ്ഗർ റഹീം എന്നിവർ.

പ്രതികൾക്ക് വേണ്ടി കേദാർനാഥ് ത്രിപാഠി, ഡോ. പി.വി. ശരവണരാജ, പി. വീരപ്പൻ, ആനന്ദ് കുമാർ എന്നീ അഭിഭാഷകർ.

കോടതിയുടെ വിധിന്യായം പ്രസ്താവിച്ചത്.

ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജീവ് ഖന്ന.

19.06.1986-ന് സ്മൃതി ദേബ് ബർമ്മ, അഭിഭാഷകയെന്ന നിലയിൽ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിക്ക് വേണ്ടി, മറ്റുകാര്യങ്ങൾക്കൊപ്പം, യഥാർത്ഥ പരാതിയുടെ പട്ടിക 'എ' യിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന 'ഖോഷ് മഹൽ' എന്നറിയപ്പെടുന്ന സ്വത്തിന്റെ ഉടമ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയാണെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കാൻ അഭ്യർത്ഥിച്ച് 1986-ലെ ടൈറ്റിൽ അന്യായം നം. 66 സമർപ്പിച്ചിരുന്നു.

പട്ടിക- എ

പഴയ ദാർ താഷ്കിഷി താലൂക്ക് നം. 178 (ഇപ്പോൾ അഗർത്തല ടൌൺ ഷീറ്റ് നം. 3), ഖത്തീൻ നം. 4882, ദാഗ് നംസ്. 13142, 13144, 13176/26261,13144/51733 എന്നിവ സാധാരണയായി "ഖോഷ് മഹൽ" എന്നറിയപ്പെടുന്നു, ഈ ഭൂമിക്ക് ഒരു കാനി അഞ്ച് ഗണ്ടകൾ രണ്ട് കരസ്, മൂന്ന് ക്രാന്തി, പത്ത് ധുർ വിസ്തൃതി ഉണ്ട്.

പരേതനായ ബിക്രമേന്ദ്ര കിഷോർ ദേബ്ബർമയും[1] സിവിൽ വ്യവഹാരത്തിലെ 1 മുതൽ 7 വരെയുള്ള പ്രതികളായി കക്ഷി ചേർന്നിട്ടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിയമപരമായ പ്രതിനിധികളും വാദിക്ക് വേണ്ടി നടത്തിയ ഏതെങ്കിലും കൈമാറ്റമോ/കൺവേയൻസോ നിയമവിരുദ്ധവും അസാധുവായി പ്രഖ്യാപിക്കണമെന്നും പ്രതികളെയും അവരുടെ ഏജന്റുമാരെയും പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിൽ നിന്നും വിൽക്കുന്നതിൽ നിന്നും അന്യാധീനപ്പെടുത്തുന്നതിൽ നിന്നും തടയുകയും വേണം എന്ന പ്രഖ്യാപനം മറ്റ് നിവൃത്തികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. കൂടാതെ, പട്ടിക 'ബി' സ്വത്തിൽ,

1 "ബിദുർകർത്താ' എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു.

അതായത് എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ്, അഗർത്തലയുടെ ഓഹരികളിലും ബിസിനസ്സിലും തനിക്ക് പദവിയും അവകാശവും താൽപ്പര്യവും ഉണ്ടെന്നും വാദി അഭ്യർത്ഥിച്ചിരുന്നു.

2. സാക്ഷികളുടെ മൊഴിയും എക്സിബിറ്റ്-1 എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ 20.01.1995-ലെ കോടതി സർവേയറുടെ റിപ്പോർട്ടും രേഖപ്പെടുത്തിയ ശേഷം, അന്യായം ഭേദഗതി ചെയ്യുകയും പട്ടിക 'എ' യിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമിയെ 2 കനിസ് 8 ഗണ്ഡ 3 കാര 8 ½ ധുർ ആയി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. 26(എ) മുതൽ 26(ഡി) വരെയുള്ള ഖണ്ഡികകളും 27(എ) മുതൽ 27(സി) വരെയുള്ള ഖണ്ഡികകളും പരാതിയിൽ ചേർത്തു. 8 മുതൽ 12 വരെയുള്ള പ്രതികളുടെ പേരിലുള്ള അവകാശങ്ങളുടെ രേഖകൾ അസാധുവും പ്രവർത്തനരഹിതവുമായി വിധിച്ച് നീക്കം ചെയ്യാനായി സർവേ ആൻഡ് സെറ്റിൽമെന്റ് അധികാരിക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നതിനായി അഭ്യർത്ഥനാ വ്യവസ്ഥ ഭേദഗതി ചെയ്തു. പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന് വാദിയുടെ പേരിൽ അവകാശങ്ങളുടെ രേഖ നൽകാനും പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം വാദിയുടെ കൈവശമുണ്ടെന്ന് സ്ഥിരീകരിക്കാനും സെറ്റിൽമെന്റ് ആൻഡ് ലാൻഡ് റെക്കോർഡ്സ് ഡയറക്ടർക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

3. നേരത്തെ, 8 മുതൽ 12 വരെയുള്ള പ്രതികളെ ടൈറ്റിൽ വ്യവഹാരത്തിൽ പ്രതികളാക്കി കക്ഷി ചേർത്ത് 15.09.1989-ലെ ഉത്തരവിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ നടപ്പിലാക്കിയ വിൽപ്പന കരാറുകൾ പ്രകാരം ഈ പ്രതികൾ ഭൂമിയുടെ ചില ഭാഗങ്ങൾ വാങ്ങിയിരുന്നു. 7.07.1985-ലെ എക്സിബിറ്റ്-ഇ എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ 8-ാം പ്രതിക്ക് അനുകൂലമായ വിൽപ്പന കരാർ, 19.06.1986-ന് സമർപ്പിച്ച ഹർജി സമർപ്പിക്കുന്നതിന് മുമ്പുള്ളതാണ്.

4. പരേതനായ മഹാരാജാ ബിരേന്ദ്ര കിഷോർ ദേബ് ബർമ്മയുടെ ആറാമത്തെ ഭാര്യയായിരുന്നു മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി. അവർക്ക് മുമ്പ് അവരുടെ മക്കൾ മരിച്ചു പോയിരുന്നു. മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി സാക്ഷിക്കൂട്ടിൽ പ്രവേശിച്ച് സാക്ഷിയായി മൊഴി നൽകിയില്ല. 27.12.1988-ന് അന്യായം സമർപ്പിച്ചതിന് തൊട്ടുപിന്നാലെ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി മരിച്ചിരുന്നു.

5. മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയുടെ 15.10.1985-ലെ എക്സിബിറ്റ്-4 എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ വിൽപ്പത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തും മറ്റ് സ്വത്തുക്കളും പാരമ്പര്യമായി ലഭിച്ച മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയുടെ നിയമപരമായ പ്രതിനിധിയായി വാദിയായ സ്മൃതി ദേബ്ബർമയെ തിരഞ്ഞെടുത്തു.

വിൽപത്രം പരിശോധിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല, വിചാരണക്കോടതിയിൽ പ്രതികൾ അതിനെ ചൊല്ലി തർക്കമുയർത്തുകയും ചെയ്തു[2].ഇപ്പോഴത്തെ അപ്പീൽ തീർപ്പാക്കാനിരിക്കെ മരണമടഞ്ഞ സ്വതി ദേബ് ബർമ്മയെ ഇപ്പോൾ അവരുടെ നിയമ പ്രതിനിധികൾ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു.

6. 23.11.1996-ലെ വിധിന്യായം പ്രകാരം, വാദിക്ക് ഭേദഗതി ചെയ്ത നിലയിലെ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ പദവിയും അവകാശവും താൽപ്പര്യവും ഉണ്ടെന്നും എല്ലാ പ്രതികളെയും കുടിയൊഴിപ്പിച്ചതിന് ശേഷം വാദിക്ക് പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് ഖാസ് രീതിയിൽ കൈവശപ്പെടുത്താൻ അർഹതയുണ്ടെന്നും എല്ലാ തടസ്സങ്ങളും നീക്കം ചെയ്യാൻ അർഹതയുണ്ടെന്നും വാദിക്കപ്പെട്ടു. കൂടാതെ, പരേതനായ ബിദുർക്കാർട്ടയും 1 മുതൽ 7 വരെയുള്ള പ്രതികളും നടത്തിയ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഭാഗത്തിന്റെ കൈമാറ്റവും കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ കൺവേയൻസും നിയമവിരുദ്ധവും അസാധുവുമായിരുന്നു. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെയും കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ 8 മുതൽ 12 വരെയുള്ള പ്രതികളുടെയും പേരുകൾ നീക്കം ചെയ്തുകൊണ്ടും കൂടാതെ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ രേഖകളിലും വാദിയുടെ പേര് രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടും സബ് രജിസ്ട്രാർ ഓഫീസ്, മുനിസിപ്പൽ ഹോൾഡിംഗ്സ് തുടങ്ങിയവയുടെ രേഖകളിൽ തിരുത്തലുകൾ വരുത്താൻ നിർദ്ദേശം നൽകി. പ്രതികൾ, അവരുടെ ഏജന്റുമാർ തുടങ്ങിയവരെ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിൽ നിന്നും വാദിയുടെ സമാധാനപരമായ കൈവശത്തിൽ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള അസ്വസ്ഥത സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ നിന്നും വിലക്കി. സർവേ റിപ്പോർട്ട് (എക്സിബിറ്റ്-ഐ) വിധിയുടെ ഭാഗമാക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടു.

7. എന്നിരുന്നാലും, വിചാരണക്കോടതി അനുമതി നൽകിയില്ല, അതിനാൽ, പട്ടിക 'ബി' സ്വത്തുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു വിധിയ്ക്കായുള്ള വാദിയുടെ അപേക്ഷ നിരസിച്ചതായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. പട്ടിക 'ബി' സ്വത്തുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് തന്റെ കേസ് തള്ളിയ വിചാരണക്കോടതിയുടെ വിധിയെ വാദി ചോദ്യം ചെയ്തില്ല. ഈ പരിധിവരെ വിചാരണക്കോടതിയുടെ വിധി അന്തിമരൂപം പ്രാപിച്ചു.

8. 17.05.2006 തീയതിയിലെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിയിൽ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്ന പട്ടിക 'എ' സ്വത്തുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിധിന്യായത്തിനെതിരെ പ്രതികൾ ഗ്രുവാഹത്തി ഹൈക്കോടതിയിൽ അപ്പീൽ നൽകി. രേഖകൾ സമർപ്പിച്ച തെളിവുകളുടെയും രേഖകളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ

---

2 സ്വതി ദേബ് ബർമ്മ മുന്നോട്ടുവച്ച വിൽപത്രത്തിന്റെ ആധികാരികത വിചാരണക്കോടതി അംഗീകരിച്ചു. ഈ കണ്ടെത്തലിനെ ഗ്രുവാഹത്തി ഹൈക്കോടതിയിൽ സമർപ്പിച്ച ആദ്യ അപ്പീലിൽ ചോദ്യം ചെയ്തതായി തോന്നുന്നു, വിൽപത്രത്തിന്റെ ആധികാരികതയെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യം പരിശോധിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു.

നിയമപരമായ ഉടമസ്ഥാവകാശവും പദവിയും സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത വഹിക്കാൻ വാദിക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് ഈ റദ്ദാക്കൽ വിധിന്യായത്തിൽ പറയുന്നു. ഹൈക്കോടതി രേഖപ്പെടുത്തിയ തെളിവുകളും കാരണങ്ങളും പിന്നീട് വിശദീകരിക്കുന്നതായിരിക്കും. 1960-ൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന ത്രിപുര ഭൂമി ആദായവും ഭൂപരിഷ്കരണവും നിയമത്തിനെക്കുറിച്ചും പരാമർശിക്കുന്ന വിധി, പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് ചില അവകാശങ്ങൾ ലഭിച്ചിരിക്കാമെന്ന് നിരീക്ഷിക്കുന്നു. പ്രതികളുടെ അവകാശം, പദവി, താൽപ്പര്യം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചോദ്യം ഇനിയും തിരുത്തേണ്ടതുണ്ടെന്നും പ്രതികൾക്ക് ഉചിതമായ ഫോറത്തെ സമീപിക്കാമെന്നും ഹൈക്കോടതി വ്യക്തമാക്കി.

9. അന്യായം ഉൾപ്പെടെയുള്ള വാദങ്ങളിൽ ഉന്നയിച്ച വാദങ്ങളും കക്ഷികളുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള തെളിവുകളും ഇനി നമുക്ക് പരിശോധിക്കാം.

10. പി.ഡബ്ല്യു-1 ആയി മൊഴി നൽകിയ സ്മൃതി ദേബ്ബർമയുടെ വാദവും അവകാശവാദവും 31.10.1951-ന് മഹാരാജാ ബിരേന്ദ്ര കിഷോർ ദേബ്ബർമയുടെ മകൻ മഹാരാജാ ദുർജോയ് കിഷോർ ദേബ്ബർമ ബിദുർകർത്തയ്ക്ക് അനുകൂലമായി നടപ്പിലാക്കിയ എക്സിബിറ്റ് 12 എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ പട്ടയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണ്. തുടർന്ന്, പട്ടയം (എക്സിബിറ്റ്-12) പ്രകാരം തനിക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ള അവകാശങ്ങൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയുടേതാണെന്ന് അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ട് എക്സിബിറ്റ്-5 എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ ഒരു എക്രർനാമ 25.06.1952-ന് ബിദുർകാർത്ത നടപ്പിലാക്കി. ഈ ഒരു പരിധി വരെ ഒരു തർക്കവുമില്ല.

11. മഹാരാജാ ബീർ ബിക്രം കിഷോർ ദേബ്ബർമ നടപ്പിലാക്കിയ ഒരു ചാർട്ടർ, ത്രിപുര വർഷം[3] 24.01.1351-ന് അല്ലെങ്കിൽ 1941 എ.ഡി-യിൽ ഒരു സ്വകാര്യ ലിമിറ്റഡ് കമ്പനി അതായത് എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് സംയോജിപ്പിച്ചു എന്ന് അന്യായത്തിൽ പരാമർശിക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കൂടാതെ, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് അതിന്റെ സംയോജനത്തിനുശേഷം അഗർത്തല പട്ടണത്തിൽ വലിയ സ്വത്തുക്കൾ സ്വന്തമാക്കിയിരുന്നു. ഈ കമ്പനിയുടെ പ്രധാന ഓഹരിയുടമകളിൽ ഒരാളാണ് താനെന്ന് വാദി അവകാശപ്പെടുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിൽ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയുടെ ഓഹരി പങ്കാളിത്തം സ്ഥാപിക്കുന്ന തെളിവുകളോ രേഖകളോ ഇല്ല. മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ

3 ചുരുക്കത്തിൽ 'ടി.ഇ'

ലിമിറ്റഡിന്റെ ഓഹരികളും ബിസിനസും സംബന്ധിച്ച് ഒരു വിധിയ്ക്കായി വാദിയുടെ പ്രാർത്ഥന വിചാരണക്കോടതി നിരസിക്കുകയും അത് വാദി ചോദ്യം ചെയ്യാതെ തുടരുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. പരാതിയുടെ 7-ാം ഖണ്ഡിക മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി പാട്ടത്തിന് നൽകിയ പട്ടിക 'എ' പ്രോപ്പർട്ടിയുടെ ഭൂമിയും കെട്ടിടവും ഏറ്റെടുത്ത ശേഷമാണ് എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് സ്ഥാപിതമായത് എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. പാട്ടത്തിന്റെ കാലാവധി വളരെ മുമ്പേ അവസാനിച്ചിരുന്നു. നിർവഹണ തീയതിയും പാട്ടത്തിന്റെ കാലാവധിയും സൂചിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. പാട്ടക്കരാറോ കീഴടങ്ങൽ രേഖയോ രേഖപ്പെടുത്തുകയോ തെളിയിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നിരുന്നാലും, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലായിരുന്നു എന്ന് അന്യായം അംഗീകരിക്കുന്നുവെന്ന് ഈ കോടതി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

12. അനാരോഗ്യം, വാർദ്ധക്യം, മതപരമായ മാനസികാവസ്ഥ എന്നിവ കാരണം 29.10.1969-ന് രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത പവർ ഓഫ് അറ്റോർണി പ്രകാരം മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി ബിദുർകർത്തയെ തന്റെ അഭിഭാഷകയായി നിയമിച്ചിരുന്നു. പിന്നീട്, അവർ 06.03.1970-ന് ഈ പവർ ഓഫ് അറ്റോർണി റദ്ദാക്കുകയും, 'രൂപ്ചയ' സിനിമാ ഹാൾ ബിസിനസിന്റെ 1/3 ഭാഗം കർണകിഷോർ ദേബർമ, സഹദേവ് കിഷോർ ദേബർമ എന്നിവർക്ക് കൈമാറി ബിദുർകാർത്ത നടപ്പാക്കിയ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ഉപഹാരക്കരാർ റദ്ദാക്കുന്നതിന് 12.01.1970-ന് ഒരു സിവിൽ അന്യായം 1972-ലെ ടി.എസ് 95/72 സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കേസ് 17.06.1983-ന് വിധിക്കുകയും ഉപഹാരപത്രം റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ഖണ്ഡികയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വസ്തുതകൾ വാദി സ്ഥാപിക്കുകയും തെളിയിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

13. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെ ഹോട്ടൽ ബിസിനസ് കനത്ത നഷ്ടവും തെറ്റായ നടത്തിപ്പും കാരണം അടച്ചുപൂട്ടിയതാണെന്ന് ഹർജിയിൽ പറയുന്നു. തുടർന്ന് ഭൂമിയും കെട്ടിടവും എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡിന് നൽകി. വാടകക്കാരനിൽ നിന്ന് ലഭിച്ച വാടക ബിദുർകാർത്ത മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിക്ക് അയയ്ക്കുമായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, കാലക്രമേണ, പണമയയ്ക്കൽ വളരെ കുറവായിത്തീരുകയും ഒടുവിൽ അവ നിർത്തുകയും ചെയ്തു. ബിദുർകാർത്ത, പ്രതികളുമായി ഒത്തുചേർന്ന്, പട്ടിക 'എ' സ്വത്തും പട്ടിക 'ബി' ബിസിനസും തന്റെ ഭാര്യയായ 1-ാം പ്രതി ജ്യോതി ദേബ്ബർമയ്ക്ക് കൈമാറി. ബിദുർകാർത്തയുടെ മകനായ ഒരു ഐ.എ..എസ്. ഉദ്യോഗസ്ഥനും കേന്ദ്ര സർക്കാർ ജീവനക്കാരനുമായ 2-ാം പ്രതിയായ പ്രഭാ രഞ്ജൻ ദേബ്ബർമ, പട്ടിക 'എ' സ്വത്തുമായി തനിക്ക് യാതൊരു

ബന്ധവുമില്ലെങ്കിലും, എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡിൽനിന്ന് പ്രതിമാസ വാടക ഈടാക്കുമായിരുന്നു.

14. ഭേദഗതിക്ക് ശേഷമുള്ള ഹർജിയിൽ എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡ് 30.06.1986-ന് സ്ഥലം ഒഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്ന് അവകാശപ്പെട്ടിരുന്നു. അതിനുശേഷം, വാദി തന്റെ ജോലിക്കാർ വഴിയും ഏജന്റുമാർ വഴിയും പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് കൈവശപ്പെടുത്തുകയും 'എം/എസ് സ്റ്റാർ ഗസ്റ്റ് ഹൌസ് " എന്ന പേരിലും ശൈലിയിലും ഒരു ഗസ്റ്റ് ഹൌസ് ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിരുന്നാലും, മുടക്കം വരുത്തിയതിനാൽ കേസ് തള്ളിയതിനാൽ[4], പ്രതികൾ അത് മുതലെടുക്കുകയും വാദിയെ കുടിയൊഴിപ്പിക്കുകയും പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് കൈവശപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. മിസലേനിയസ് നം. 75/86 മുഖേന അഗർത്തലയിലെ സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റ് കോടതിയിൽ 1973-ലെ ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമത്തിലെ 144-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം വാദി നടപടികൾ ആരംഭിച്ചിരുന്നു, തുടർന്ന് വാദിയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തെ ശല്യപ്പെടുത്തുന്നതിൽ നിന്ന് പ്രതികൾക്ക് നിയന്ത്രണം ഏർപ്പെടുത്തി. എന്നിരുന്നാലും, അഗർത്തലയിലെ സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റ് 26.08.1986-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം ഒരു പോലീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥനെ റിസീവറായി നിയമിച്ചു. വാദി അതിനകം തന്നെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട കേസ് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നതിനാൽ, അഗർത്തലയിലെ സബ് ഡിവിഷണൽ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ ഈ നടപടി നിയമവിരുദ്ധവും അനുചിതവുമാണെന്ന് വാദിക്കപ്പെട്ടു.

15. 1 മുതൽ 7 വരെയുള്ള പ്രതികൾ അവരുടെ രേഖാമൂലമുള്ള പ്രസ്താവനയിൽ മഹാരാജ ദുർജോയ് കിഷോർ ദേബ്ബർമ ടി.ഇ 11.10.1358-ന് അല്ലെങ്കിൽ 1948 എ.ഡി-യിൽ എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന് അനുകൂലമായി നടപ്പിലാക്കിയ എക്സിബിറ്റ്-എ എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ പട്ടയക്കരാറിനെ ആശ്രയിച്ചിരുന്നു, പ്രസ്തുത കരാർ വഴി 1349 ടി.ഇ മുതൽ 1369 ടി.ഇ വരെയോ 1939 എ.ഡി മുതൽ 1959 എ.ഡി വരെയോ ഇരുപത് വർഷത്തേക്ക് 3 കാനികൾ 8 ഗണ്ടാസ് 3 കരസ്, 16 1/2 ധുർസ് എന്നിവ അളക്കുന്ന ഭൂമി പാട്ടത്തിന് നൽകിയിരുന്നു. നമുക്ക് പിന്നീട് പട്ടയക്കരാർ (എക്സിബിറ്റ്-എ) റഫർ ചെയ്യുകയും ഈ കോടതിയിൽ വാദി ഈ രേഖയുടെ സത്യസന്ധതയെ ചോദ്യം ചെയ്യുകയും ചെയ്യാം. ഈ രേഖയെ ആശ്രയിച്ച്, പട്ടിക 'എ' പ്രോപ്പർട്ടി എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ്ന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതാണെന്ന് രേഖാമൂലമുള്ള പ്രസ്താവന വാദിക്കുന്നു. 25.03.1953-ലെ കരാർ പ്രകാരം,

4 28.04.1988 തീയതിലെ ഉത്തരവിലൂടെ 1986-ലെ ടൈറ്റിൽ സ്യൂട്ട് നമ്പർ. 66 അസാധുവായി തള്ളപ്പെട്ടു. 1986-ലെ ടൈറ്റിൽ സ്യൂട്ട് നമ്പർ. 66-നായി ഒരു പുനസ്ഥാപന ഹർജി 88-ലെ മിസ്. കേസ് നം.69-ൽ വാദി സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി, കൂടാതെ 13.07.1989 തീയതിയിലെ ഉത്തരവ് വഴി 1986-ലെ ടൈറ്റിൽ സ്യൂട്ട് നം. 66 എന്നതും വാദി സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി, അത് 88-ലെ മിസ്.കേസ്.നം.69 വഴി തീർപ്പാക്കി.

എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ എന്ന നിലയിൽ ബിദുർകാർത്ത, ബിസിനസ്സ്/സ്വത്ത് മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിക്ക് പാട്ടത്തിന് നൽകിയിരുന്നു. 1968 ഓഗസ്റ്റിൽ ഈ പാട്ടക്കരാർ അവസാനിപ്പിക്കുകയും അതിനുശേഷം ഒരു പുതിയ കരാർ പ്രകാരം ബിസിനസ്സ് ബിദുർകർത്തയുടെ മകനും 2-ാം പ്രതിയുമായ പ്രഭാ രഞ്ജൻ ദേബ് ബർമ്മക്ക് പാട്ടത്തിന് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡ് 2-ാം എതിർകക്ഷിക്ക് വാടക നൽകാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. ബോർഡ് തീരുമാനങ്ങൾ മുതലായവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഈ പാട്ടക്കരാറുകൾ രേഖപ്പെടുത്തുകയോ തെളിയിക്കപ്പെടുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. 1968 മുതൽ എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡ് 2-ാം പ്രതിക്ക് വാടക കൊടുത്തു വന്നിരുന്നു എന്ന കാര്യം വാദി- അപ്പീൽവാദി അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ട്.

16. അതിനാൽ, 1 മുതൽ 7 വരെയുള്ള പ്രതികൾ പറയുന്നതനുസരിച്ച്, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെ കൈവശത്തിലുള്ള സ്വത്ത് പട്ടയ പത്രത്തിന്റെ (എക്സിബിറ്റ്-12) വിഷയമായ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമാണ്, അത് എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) അനുസരിച്ച് മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതാണ്.

17. 8-ാം പ്രതി പ്രത്യേക രേഖാമൂലമുള്ള ഒരു പ്രസ്താവന സമർപ്പിക്കുകയും 17.07.1985-ലെ രജിസ്റ്റേർഡ് വില്പന കരാർ (എക്സിബിറ്റ്-ഇ) വഴി എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറിൽ നിന്ന് ഭൂമി താൻ ഏറ്റെടുത്തതായി അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. * പ്രതികൾ 16.05.1989 തീയതിയിലെ ഖതിയൻ നം.30912 വഴി (എക്സിബിറ്റ്-എഫ് ആയി അടയാളപ്പെടുത്തിയത്) സർവേ ആൻഡ് സെറ്റിൽമെന്റ് ഓഫീസിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേര് പരിവർത്തനം ചെയ്തിരുന്നു. 8-ാം പ്രതി വാങ്ങിയ സ്വത്ത് കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു.

18. 9 മുതൽ 11 വരെയുള്ള പ്രതികൾ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ പരാതിക്കാരന് പദവിയോ അവകാശമോ താൽപ്പര്യമോ ഇല്ലെന്ന് സമാനമായി സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ നടപ്പിലാക്കിയ വാങ്ങൽ/വിൽപ്പന രേഖയുടെ ബലത്തിൽ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളുടെ പദവി, ഉടമസ്ഥാവകാശം, താല്പര്യം എന്നിവ അവർ നേടിയിരുന്നു. കൂടാതെ, അവർ സർക്കാരിൽ നിന്ന് തങ്ങൾക്ക് അനുകൂലമായി ഭൂമിയുടെ അവകാശങ്ങളുടെ രേഖകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. അന്യായത്തിന്റെ പട്ടിക 'എ' യിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിലൂടെയോ

വിൽപ്പത്രത്തിൽ (എക്സിബിറ്റ്-4) പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയതിലൂടെയോ താൻ കൈവശം വെയ്ക്കുകയോ ഉടമയാകുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന് 11-ാം പ്രതി തന്റെ അധികമായുള്ള എഴുത്തു പ്രസ്താവനയിൽ അവകാശപ്പെട്ടിരുന്നു.11-ാം പ്രതി 1-ാം പ്രതിയുടെ ഭാര്യയിൽ നിന്ന് ഒരു ചെറിയ സ്ഥലം വാങ്ങിയിരുന്നു, എന്നാൽ ഈ ഭൂമി അന്യായത്തിന്റെയോ വിൽപത്രത്തിന്റെയോ (എക്സി-4) പട്ടിക 'എ' യിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും പ്ലോട്ടുകളിൽ പെടുന്നില്ല. 9 മുതൽ 11 വരെയുള്ള പ്രതികൾ വിൽപ്പത്രത്തിന്റെ (എക്സിബിറ്റ്-4) സത്യസന്ധതയെ ചോദ്യം ചെയ്തിരുന്നു

19. പരസ്പരബന്ധിതമായ രണ്ട് പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഗണനയ്ക്ക് വരുന്നതായി മേൽപ്പറഞ്ഞ വിവരണം വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. പട്ടയക്കരാർ (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവ പ്രകാരം പാട്ടത്തിന് നൽകിയ ഭൂമിയുടെ അതിർത്തി നിർണ്ണയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ് ആദ്യ വശം, അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് സ്വതി ദേബ്ബർമ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിക്ക് വേണ്ടിയുള്ള അഭിഭാഷക എന്ന നിലയിൽ പദവി അന്യായം സമർപ്പിച്ചത്. രണ്ടാമത്തെ പ്രശ്നം തെളിവുകളുടെ ബാധ്യതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്, കൂടാതെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ പ്രഖ്യാപന വിധിയ്ക്കും പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് കൈവശം വയ്ക്കാനുള്ള അവകാശത്തിനും വേണ്ടി തന്റെ പദവി സ്ഥാപിച്ച് ബാധ്യത നിർവഹിക്കുന്നതിൽ വാദി വിജയിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്.

20. ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട അപവദിത വിധിന്യായം, പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ അതിർത്തി നിർണ്ണയത്തിന്റെയും തിരിച്ചറിയലിന്റെയും വശം ശരിയായി തന്നെയാണ് പരിശോധിച്ചത്, അതായത് പട്ടയക്കരാർ (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവയിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ ഐഡന്റിറ്റിയും രേഖയിലുള്ള തെളിവുകളും വസ്തുതകളും പരിഗണിച്ചതിനുശേഷം വാദിക്ക് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ തന്റെ പദവിയിൽ ഉടമസ്ഥാവകാശവും സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് വിധിച്ചു. ഈ കോടതി ഇക്കാര്യത്തിൽ ഹൈക്കോടതി നൽകിയ ന്യായവാദം പരാമർശിക്കുകയും സ്വന്തമായി ചില കാരണങ്ങൾ ചേർക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

21. ഒന്നാമതായി, 31.10.1951 തീയതിയിലെ പട്ടയക്കരാർ (എക്സിബിറ്റ്-12), 25.06.1952-ലെ എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവ ചുവടെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന സ്വത്തുക്കളെ പരാമർശിക്കുകയും അതിന്റെ അതിർത്തി നിർണ്ണയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

പട്ടയക്കരാർ

xx xx xx

(പട്ടിക അതിർത്തികൾ)

എന്റെ പേരിലുള്ള 30/- രൂപ വാർഷിക വരുമാനമുള്ള താഷ്ഗിഷി താലൂക്കി തലക്കെട്ടോടെ ടൌജി നം.178-ൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള, ഷീറ്റ് നം.3-ന് ഉള്ളിൽ ഉള്ള നൂതൻ ഹവേലി ടൌൺ, പിജി, അഗർത്തലയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരു കാനി അഞ്ച് ഗണ്ട രണ്ട് കരാ രണ്ട് ക്രാന്തി പത്ത് ധുർ വിസ്തൃതിയുള്ള ഭൂമി

വടക്കുള്ള അതിർത്തി മൊഗ്ര റോഡ്

പടിഞ്ഞാറ് തെക്ക്

അതിൽ/കൂടെ/ ഖാസ് 'പതി' വഴി

കിഴക്ക് മഹാരാജ്ഗഞ്ച് ബസാറിലേക്ക് പോകുന്നതിനുള്ള പാതയാൽ ചുറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു .

ഈ അതിർത്തിക്കുള്ളിൽ, 3412-ലെ (ഘ) എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ ഭാഗവുമായി ചേർന്നുകിടക്കുന്ന 2461 x 90 അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഒരു കാനി അഞ്ച് ഗണ്ട രണ്ട് കരാ രണ്ട് ക്രാന്തി പത്ത് ധുർ, ഡാഗ് നം.ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

xx xx xx

എക്രർനാമ

xx xx xx

(പട്ടിക അതിർത്തികൾ)

എനിക്ക്, ശ്രീ ബിക്രമേന്ദ്ര കിഷോർ ദേബ് ബർമയുടെ പേരിൽ , 100/- രൂപ വാർഷിക വരുമാനമുള്ള 1 കനി, 5 ഗണ്ട , 2 കര, 2 ക്രാന്ത , 10 ധുർ വിസ്തൃതിയുള്ള ഭൂമിയിൽ താഷ്ഗിഷി ദാർ താലൂക്കി പദവിയോടൊപ്പം 'ബാന്ദൊബസ്ത' നൽകിയിട്ടുണ്ട്, ഈ ഭൂമി മഹാരാജ് കുമാർ സ്രീലോ സ്രീജുതോ ദുർജോയ് കിഷോർ ദേബ് ബർമയുടെ പേരിൽ വാർഷിക നിക്ഷേപമായ 30 രൂപ സഹിതം, സദർ കളക്ടറേറ്റിലെ താഷ്ഗിഷി ദാർ താലൂക്കി ടൈറ്റിൽ നം. 178-ന് കീഴിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ ഭൂമിയാണ്, ഈ ഭൂമി സബ്- രജിസ്ട്രി അഗർത്തലയുടെയും പി.എസ്. അഗർത്തലയുടെയും അധികാരപരിധിയിലുള്ള ഷീറ്റ് നം.3-ലെ നുട്ടൻ ഹവേലി പട്ടണത്തിലാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്.

വടക്കുള്ള അതിർത്തി മൊഗ്ര റോഡ്

പടിഞ്ഞാറ് തെക്ക്

അതിൽ/കൂടെ/ ഖാസ് 'പതി' വഴി

ഈ അതിർത്തിക്കുള്ളിൽ, 3412-ലെ (ഘ) എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ ഭാഗവുമായി ചേർന്നുകിടക്കുന്ന 2461 x 90 അടി വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ഒരു കാനി അഞ്ച് ഗണ്ട രണ്ട് കരാ രണ്ട് ക്രാന്തി പത്ത് ധുർ, ഡാഗ് നം.ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. വസ്തുവിന്റെ മൂല്യം 2500 രൂപ (രണ്ടായിരത്തി അഞ്ഞൂറ് രൂപ മാത്രം) ആണെന്ന് പറഞ്ഞു കൊള്ളട്ടെ.

xx xx xx

മേൽപ്പറഞ്ഞ വിവരണം ഏതെങ്കിലും നിർമ്മിച്ച കെട്ടിടത്തെക്കുറിച്ചോ പ്രത്യേകിച്ച് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ കെട്ടിടത്തെക്കുറിച്ചോ പരാമർശിക്കുന്നില്ല. പട്ടയക്കരാർ (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവ ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ നിർമ്മിച്ച സ്ഥലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നെങ്കിൽ, സ്വാഭാവികവുമായും ഈ സ്ഥാനം പ്രത്യേകമായി സൂചിപ്പിക്കുകയും പരാമർശിക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു.

22. രണ്ടാമതായി, വിചാരണക്കോടതി ഒരു സർവേയറെ നിയമിച്ചിരുന്നു, അദ്ദേഹം കക്ഷികളുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ 18.12.1994-ന് നടത്തിയ സൈറ്റ് പരിശോധനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 20.01.1995 തീയതിയിലെ എക്സിബിറ്റ്-ഐ എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ റിപ്പോർട്ട് നൽകിയിരുന്നു. റിപ്പോർട്ടിന്റെ പ്രസക്തമായ ഭാഗം ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിക്കുന്നു:

xx xx xx

സി.എസ് പ്ലോട്ട് നം. 13142, 13143, 13144, 13145, 26261 എന്നിവയ്ക്ക് കീഴിൽ തിരിച്ചറിഞ്ഞ ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണം എന്നത് 2 കാനികൾ 8 ഗണ്ടകൾ 3 കരസ് 8 ½ ധുറുകൾ മാത്രമാണ്, അതേസമയം മേൽപ്പറഞ്ഞ "എക്രർനാമ" യിലെ ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണം 1 കാനി 5 ഗണ്ടകൾ 2 കരസ് 2 ക്രാന്തി മാത്രമായാണ് പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നത്.

അന്നത്തെ സി.എസ്. പ്ലോട്ട് നം.3424/പി, 2863/പി, 2661/പി, 3426,2662/പി, 2663-ന് കീഴിലുള്ള, പ്രതിയുടെ "എ" എന്ന എക്സിബിറ്റിൽ , അതായത് 1948-ൽ സൃഷ്ടിച്ച 3 കാനികൾ 8 ഗണ്ടകൾ 16 1/2 ധുറുകൾ വിസ്തൃതിയുള്ള ഭൂമിക്കായി രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത "പട്ടയത്തിൽ" അതിരുകൾ ഇപ്രകാരമാണ് -

വടക്ക്:-'സൂതി മന്ദിറിന്റെ' തെക്ക് ഭാഗത്തുള്ള ഫാലോ ഖാസ് ഭൂമി.

കിഴക്ക്:-സെൻട്രൽ റോഡ്.

തെക്ക്:-കുമാർ മഹേന്ദ്ര മോഹൻ ദേബ് ബർമയുടെ വീടിന്റെ മുൻഭാഗം.

പടിഞ്ഞാറ്:-കുമാർ മഹേന്ദ്ര മോഹൻ ദേബ് ബർമയുടെ വടക്ക് വശത്തുള്ള ഭൂമി.

പ്രതിയുടെ എക്സിബിറ്റ് "എ" യിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന തിരിച്ചറിയപ്പെട്ട വ്യവഹാരഭൂമിയുടെയും/ഭൂമിയുടെയും വടക്കും കിഴക്കും അതിർത്തിക്ക് സമാനതയുണ്ട്. തിരിച്ചറിഞ്ഞ ഭൂമിയുടെ വടക്ക് ഭാഗത്തെ ഒന്നോ രണ്ടോ പ്ലോട്ടുകൾക്ക് ശേഷമാണ് "സ്മൃതി മന്ദിറിന്റെ" അവശിഷ്ടങ്ങൾ കാണപ്പെടുന്നത്. സെൻട്രൽ റോഡ് വ്യവഹാര ഭൂമിയുടെ കിഴക്ക് ഭാഗത്ത് അതായത് സി.എസ്. പ്ലാറ്റ് നം. 13142-ൽ ആണ് കാണപ്പെടുന്നത്. പ്രതിയുടെ എക്സിബിറ്റ് 'എ' യിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ തന്നെയാണ് തെക്കും പടിഞ്ഞാറും അതിർത്തികൾ, കൂടാതെ വ്യവഹാരഭൂമിയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ അതിർത്തികൾ പൊരുത്തപ്പെടുന്നില്ല, 1948 മുതൽ നിരവധി വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ രേഖാ അവകാശത്തിലും ഭൂമിയുടെ ആകൃതിയിലും സമ്പൂർണ്ണമായ മാറ്റം ഉണ്ടാകാം.

പ്രതിയ്ക്കോ വാദിക്കോ, അന്നത്തെ മൗജ ആയ “നടൻ ഹബേലിയിലെ” സി.എസ്. പ്ലോട്ട് നംസ്. 3424/പി, 2868/പി, 2661/പി, 3426/പി 26663 എന്നിവയിലോ എക്സിബിറ്റ്-5 ആയ “എക്രർനാമയിലോ” വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന അന്നത്തെ സി.എസ്. പ്ലോട്ട് നം. 3412(പി)-യുടെയോ ഭൂപടത്തിന്റെ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയ പകർപ്പ് ഹാജരാക്കാനായില്ല എന്നത് ഇവിടെ ഓർക്കാവുന്നതാണ്.

ഭൂപടങ്ങളുടെ അത്തരം സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയ പകർപ്പിന്റെയും 1952-ൽ സൃഷ്ടിച്ച "എക്രർനാമ" യിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ അതിർത്തികളിലെ വ്യത്യാസത്തിന്റെയും അഭാവത്തിൽ, വാദി തിരിച്ചറിഞ്ഞ ഭൂമി "എക്രർനാമ" അതായത് വാദിയുടെ എക്സി. നം.5-ന്റെ പരിധിയിലുള്ള ഭൂമിയാണെന്ന് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാൻ കഴിയില്ല.

എന്നിരുന്നാലും, വാദിയുടെ “എക്രർനാമയിൽ” വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ വിസ്തീർണ്ണവും വാദി തിരിച്ചറിഞ്ഞ ഭൂമിയായ നിലവിലെ സി.എസ്.നം. 13144-ന് കീഴിലുള്ള ഭൂമിയും ഏതാണ്ട് സമാനമാണ്. സി.എസ്.പ്ലോട്ട് നം. 13144-ന് കീഴിലുള്ള പ്രദേശം എന്നത് 1 കാനി 3 ഗണ്ടകൾ

മാത്രമാണ്. എന്നാൽ "എക്രർനാമ" 1 കാനി 5 ഗണ്ടകൾ 2 കരസ് 2 ക്രാന്തകൾക്ക് മാത്രമായി സൃഷ്ടിച്ചതാണ്.

xx xx xx

ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, സർവേ റിപ്പോർട്ട് (എക്സിബിറ്റ്-ഐ) വാദിയുടെ കേസിനെ പിന്തുണയ്ക്കുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്ന് വിചാരണക്കോടതി വിധിച്ചത് തെറ്റാണ്. ഈ കണ്ടെത്തൽ വസ്തുതാപരമായി തെറ്റായിരുന്നു. സർവേ റിപ്പോർട്ട് (എക്സിബിറ്റ്-ഐ) വാദിയുടെ ഹർജിക്കും വാദത്തിനും എതിരാണെന്ന് ഹൈക്കോടതി ശരിയായി തന്നെ വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ച സർവേ റിപ്പോർട്ട് (എക്സിബിറ്റ്-ഐ) അനുസരിച്ച്, ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ വിവരണം പട്ടയം (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവയുടെ പട്ടികയിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന വിവരണത്തിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമാണ്. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖുഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന് അനുകൂലമായി പട്ടയത്തിലെ (എക്സിബിറ്റ്-എ) യിലെ ഭൂമിയുടെ വിവരണവും തിരിച്ചറിയലും. താഴെപ്പറയുന്നവയാണ്:

പട്ട

(ടി.ഇ. 11-10-1358-ന് നടപ്പിലാക്കിയത് **)**

(= 1948 എ.ഡി.**)**

xx xx xx

സർദാർ സബ് രജിസ്ട്രിയുടെയും അഗർത്തല നൂതൻ ഹവേലി പട്ടണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പോലീസ് സ്റ്റേഷന്റെയും കീഴിലുള്ള സ്വതന്ത്ര ത്രിപുരയുടെ പ്രദേശത്തിനകത്തുള്ള തക്സിഷി താലൂക്കിലെ പട്ടയത്തിന്റെ ഈ രേഖ, 8 ക്യൂബിറ്റ് ലെംഗ്ത് 'നൽ' (ചെയിൻ)=12 x 10 ('നൽ') ആയി അളക്കുന്ന 3 കാനികൾ 8 ഗണ്ടകൾ 3 കാരാസ് 16 ½ ധുറുകൾ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ്, അത് ടി.ഇ. 1349 മുതൽ ടി.ഇ 1369 വരെയുള്ള 20 (ഇരുപത്) വർഷം കാലയളവിലേക്ക് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന് പാട്ടത്തിന് കൊടുക്കുന്നു.

xx xx xx

ഭൂമിയുടെ വിവരണം

നട്ടൻ ഹവേലി ടൌണിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഭൂമി, താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ അതിർത്തി തിരിച്ചിരിക്കുന്നു:-

വടക്ക്-സൂതി-മന്ദിറിന് തെക്കുള്ള 'ഖാസ് ലാൻഡ്'.

കിഴക്ക്-സെൻട്രൽ റോഡ്

തെക്ക് - കുമാർ മഹേന്ദ്ര മോഹൻ ദേബ് ബർമ ബഹാദൂറിന്റെ വസതിയുടെ മുൻ വശം

പടിഞ്ഞാറ്- മേൽപ്പറഞ്ഞ കുമാർ മഹേന്ദ്ര മോഹൻ ദേബ് ബർമ ബഹാദൂറിന്റെ വസതിയുടെ വടക്കേ ഭാഗം.

മുകളിൽ പറഞ്ഞ അതിർത്തിക്കുള്ളിൽ

പ്ലോട്ടുകൾ:-2846 (പി) 2668 (പി) 3423 (പി) 3424 (പി) 2863 (പി) 2661 (പി) 3426,2662,2663.

23. മൂന്നാമതായി, സർവേ റിപ്പോർട്ട് (എക്സിബിറ്റ്-ഐ) സമർപ്പിച്ചതിന് ശേഷം 1995-ൽ വാദി അന്യായത്തിൽ ഭേദഗതി വരുത്തുകയും ഭേദഗതിയെത്തുടർന്ന്, പട്ടിക 'എ' യിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന അളവുകൾ, 1 കാനി 5 ഗണ്ടകൾ 2 കരസ്, 3 ക്രാന്തി, 10 ധുറുകൾ എന്നിവയിൽ നിന്ന് 2 കാനികൾ 8 ഗണ്ടകൾ 3 കരസ്, 8 1/2 ധുറുകൾ എന്നിവയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ഭേദഗതിയുടെ ഫലമായി, ഇപ്പോൾ പട്ടിക 'എ' യിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള കണക്കുകൾ 1948-ൽ എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന് അനുകൂലമായി പട്ടയം നടപ്പിലാക്കിയ പട്ടയം പത്രത്തിൽ (എക്സിബിറ്റ്-എ) പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന അളവുകളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നു. പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് വാദിയുടേതാണോ അതോ എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെയാണോ എന്നതാണ് അടിസ്ഥാന തർക്കമെന്നതിനാൽ ഭൂമിയുടെ അളവ്

അപ്രധാനമാണെന്ന് നിരീക്ഷിച്ച് വിവാദ വിധിന്യായത്തിൽ വിചാരണക്കോടതി ഈ പൊരുത്തക്കേടുകൾ അവഗണിച്ചു. മുൻകാലത്ത് ഭൂമി അളക്കുന്നത് കാണുന്ന കണക്കനുസരിച്ചായിരുന്നെന്നും യഥാർത്ഥത്തിൽ കൈവശമുള്ള ഭൂമിയുടെ അളവ് എല്ലായ്പ്പോഴും രേഖയിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ ആകുമായിരുന്നുവെന്നും വിചാരണക്കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു. 1960-ൽ ആണ് ത്രിപുരയിൽ ശാസ്ത്രീയ സർവേ ആരംഭിച്ചത്. സർവേ റിപ്പോർട്ടിൽ (എക്സിബിറ്റ്-1) പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ വീക്ഷണകോണിൽ നിന്നും ഭൂമിയുടെ മൊത്തം അളവിൽ നിന്നും വളരെ വ്യത്യസ്തമായ ഭൂമിയുടെ അളവും അതിർത്തി നിർണ്ണയവുമാണ് പട്ടയം രേഖ (എക്സിബിറ്റ്-എ) സൂചിപ്പിക്കുന്നത് എന്ന വസ്തുതയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ ഈ ന്യായവാദം അംഗീകരിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്. വിചാരണക്കോടതി നടത്തിയ ഈ അനുമാനം തെറ്റായതും ന്യായവൈകല്യങ്ങൾ നിറഞ്ഞതും ആണ്, എന്തെന്നാൽ തർക്കത്തിലായ രേഖകൾ, അതായത് പട്ടയം രേഖ (എക്സിബിറ്റ്-എ) മുൻകാലത്ത് ഉള്ളതാണ്, അതേസമയം പട്ടയം രേഖ (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവ പിന്നീട് നടപ്പിലാക്കിയതും. രേഖപ്പെടുത്തിയ വിസ്തീർണ്ണത്തിലെ വ്യത്യാസം ഗണ്യമാണ്. പട്ടയം രേഖ (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവയിലെ പ്രദേശം തിരുത്തുന്നതിനുള്ള ഒരു തിരുത്തലും ഒരു സമയത്തും നടത്തിയിട്ടില്ല.

24. നാലാമതായി, 16.10.1985 തീയതിയിൽ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി നടപ്പിലാക്കിയതും സ്മൃതി ദേബ്ബർമ ആശ്രയിച്ചിരുന്നതുമായ പവർ ഓഫ് അറ്റോർണി, തർക്കഭൂമിയായ അവരുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഭൂമി, താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ തുല്യമായി തിരിച്ചറിഞ്ഞിരുന്നു:

പട്ടിക – 'ബി'

വെസ്റ്റ് ത്രിപുര ജില്ലയിലെ പി.എസ്. അഗർത്തലയിലെ അഗർത്തല പട്ടണത്തിലെ ദാഗ് നം. 3412-ൽ "ഖോഷ് മഹൽ" എന്നറിയപ്പെടുന്ന കെട്ടിടവും ഭൂമിയും-വിസ്തീർണ്ണം-2061 x 901-1 (ഒന്ന്) കാനി 5 (അഞ്ച്) ഗന്ധകൾ 2 (രണ്ട്) കരസ്, 2 (രണ്ട്) ക്രാന്തകൾ 10 (പത്ത്) ധുറുകൾ വിസ്തീർണ്ണമുള്ളത്; മുൻകാലത്തെ ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ഇപ്പോൾ എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ, അഗർത്തല ഓഫീസ്, പരേതനായ ബിക്രമേന്ദ്ര കിഷോർ ദേബ്ബർമയുടെ പേരിൽ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേബിയുടെ (പ്രിൻസിപ്പൽ) ബെനംദാറായി രേഖപ്പെടുത്തിയ ഭൂമി."

മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി പ്രസ്താവിച്ച പവർ ഓഫ് അറ്റോർണിയിലെ പട്ടിക 'ബി' 'ഖോഷ് മഹൽ' എന്ന് പരാമർശിക്കുന്നു എന്നതിൽ സംശയമില്ല, എന്നാൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന അളവിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന പ്രദേശം വളരെ വ്യത്യസ്തമാണ്. പവർ ഓഫ് അറ്റോർണിയിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രദേശവും സ്ഥലവും പട്ടയം (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ് 5) എന്നിവയിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രദേശവും സ്ഥലവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ, പട്ടയം (എക്സിബിറ്റ്-12), എക്രർനാമ (എക്സിബിറ്റ്-5) എന്നിവയിൽ പ്രദേശവും സ്ഥലവും തെറ്റായാണ് പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന വാദം പിന്നീട് വന്ന ഒരു ചിന്തയാണ്, സർവേ റിപ്പോർട്ടിൽ (എക്സിബിറ്റ്-1) എടുത്തുകാണിച്ച പൊരുത്തക്കേടുകൾ രേഖപ്പെടുത്തിയതിന് ശേഷമാണ് ഈ നിലപാട് സ്വീകരിച്ചത്.

25. പട്ടയം (എക്സിബിറ്റ്-എ) ഒരു കെട്ടിച്ചമച്ച രേഖയാണെന്ന് അപ്പീൽവാദി-വാദിക്കു വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇതിനെ പിന്തുണച്ചുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം ഈ രേഖയുടെ ഉള്ളടക്കത്തെ പരാമർശിക്കുകയും, പ്രത്യേകിച്ച്, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന് പാട്ടത്തിന് നൽകിയത് 1349 ടി.ഇ മുതൽ 1369 ടി.ഇ വരെ അല്ലെങ്കിൽ 1939 എ.ഡി. മുതൽ 1959 എ.ഡി വരെ ഇരുപത് വർഷത്തേക്ക് ആയിരുന്നു എന്ന വസ്തുതയിലേക്ക് ഈ കോടതിയുടെ ശ്രദ്ധ ആകർഷിക്കുകയും ചെയ്തു. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട വർഷമായി പട്ട (എക്സിബിറ്റ് എ) 1351 ടി.ഇ അല്ലെങ്കിൽ 1941 എ.ഡി വർഷത്തെ ആണ് സൂചിപ്പിക്കുന്നതെന്ന കാര്യം എടുത്തു പറയുകയുണ്ടായി.[5] ഈ വാദം വിചാരണക്കോടതിയിലോ ഹൈക്കോടതിയിലോ ഉന്നയിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ അപ്പീൽവാദി-വാദിയെ ഈ ഹർജി ഉന്നയിക്കാൻ അനുവദിക്കരുതെന്നും അനുവദിക്കരുതെന്നും ഈ കോടതി കരുതുന്നു. പട്ടയം രേഖ (എക്സിബിറ്റ്-എ) ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത രേഖ/ഉപകരണമാണ്. 1872-ലെ ഇന്ത്യൻ തെളിവ് നിയമത്തിലെ

5 പട്ടയക്കരാറിന്റെ (എക്സിബിറ്റ്-എ) വിവർത്തനം ചെയ്ത പകർപ്പിൽ നിന്നുള്ള ഈ തീയതികൾ, അവ ശരിയാണെന്ന് സങ്കൽപ്പിച്ച് ഈ കോടതി ഉപയോഗിക്കുന്നു.

90-ാം വകുപ്പ്[6] അനുസരിച്ച് ഈ രേഖയ്ക്ക് മുപ്പത് വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ പഴക്കമുണ്ടെന്ന് അനുമാനിക്കപ്പെടുന്നു.[7] മാത്രമല്ല, വാദി എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിനെ സിവിൽ വ്യവഹാരത്തിലെ കക്ഷിയായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല.

26. മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയുടെ അഭിഭാഷകനായി മഹാരാജ ദുർജോയ് കിഷോർ ദേബ് ബർമ്മ അയച്ചതായി ആരോപിക്കപ്പെടുന്ന 11.04.1968-ലെ എക്സിബിറ്റ്-സി എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ കത്തിലേക്കും അപ്പീൽവാദി-വാദിയുടെ അഭിഭാഷകൻ ഈ കോടതിയുടെ ശ്രദ്ധ ആകർഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. മഹാരാജാ ദുർജോയ് കിഷോർ ദേബ്ബർമ 1962-ൽ മരണപ്പെട്ടതായി എടുത്തുകാണിക്കുന്നു, ഇത് സിവിൽ അന്യായം ടി.എസ്.നം. 95/72-ലെ ക്രോസ് വിസ്താരത്തിൽ പി.ഡബ്ല്യു-1 ആയി മൊഴി നൽകിയ മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി അംഗീകരിക്കുകയും, എക്സിബിറ്റ്-13 ആയി അതിനെ അടയാളപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ കത്ത് വ്യാജമാണെന്നും അതിനെ ആശ്രയിക്കാൻ പാടില്ലെന്നും ഉള്ള വാദിയുടെ വാദം ശരിയായിരിക്കാം. എന്നിരുന്നാലും, എക്സിബിറ്റ്-15 എന്ന് അടയാളപ്പെടുത്തിയ 1974-ലെ റവന്യൂ രേഖകളിൽ പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഉടമയായും കൈവശക്കാരനായും എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിനെ ആണ് അടയാളപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത് എന്നതും രേഖപ്പെടുത്തേണ്ട കാര്യമാണ്. 1994-ൽ 1994-ലെ റവന്യൂ കേസ് നം.4-ൽ മാത്രമാണ് റവന്യൂ എൻട്രികളെ വാദി ചോദ്യം ചെയ്തത്. മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, ബിദുർകർത്ത നടപ്പാക്കിയ സമ്മാനപത്രങ്ങൾ റദ്ദാക്കുന്നതിനായി ബിദുർകർത്തയ്ക്ക് അനുകൂലമായ പവർ ഓഫ് അറ്റോർണി റദ്ദാക്കിയതിന് ശേഷം മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി 1972-ൽ ടി.എസ് നം. 95/72 എന്ന ഒരു സിവിൽ അന്യായം സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. ബിദുർകർത്തയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തെയും പ്രവർത്തനങ്ങളെയും അവർ സംശയിച്ചിരുന്നുവെന്ന വസ്തുത കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, 1968 മുതൽ തനിക്ക് വാടക നൽകിയിട്ടില്ല എന്നത് പ്രത്യേകമായി കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ അവർ അവകാശവാദം

---

6 വകുപ്പ് 90: മുപ്പത് വർഷം പഴക്കമുള്ള രേഖകൾ സംബന്ധിച്ച അനുമാനം-ഒരു രേഖ 30 വർഷമോ അതിൽ കൂടുതലോ പഴക്കമുള്ളതാണെങ്കിൽ, കോടതി ഉചിതമെന്ന് കരുതുന്ന കസ്റ്റഡിയിൽ നിന്ന് ഹാജരാക്കുകയാണെങ്കിൽ, അത് ആധികാരികമാണെന്ന് കോടതിക്ക് അനുമാനിക്കാം. ഒരു പ്രത്യേക വ്യക്തിയുടെ കൈയക്ഷരത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന ഒപ്പിനും രേഖയുടെ മറ്റേതെങ്കിലും ഭാഗത്തിനും ഈ അനുമാനം ബാധകമാണ്, അത് യഥാർത്ഥത്തിൽ ആ വ്യക്തിയാണ് എഴുതിയത് എന്ന് കരുതുക. കൂടാതെ, രേഖ നടപ്പിലാക്കുകയോ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അത് ശരിയായി നടപ്പിലാക്കുകയും അത് ഒപ്പിടുകയും സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തുവെന്ന് അവകാശപ്പെടുന്ന വ്യക്തികൾ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തതായി കരുതപ്പെടുന്നു. ഈ നിയമപരമായ അനുമാനം പഴയ രേഖകൾ തെളിയിക്കപ്പെട്ടില്ലെങ്കിൽ കോടതിയിൽ വിശ്വസനീയമായ തെളിവായി സ്വീകരിക്കാൻ അനുവദിക്കുന്നു.
വിശദീകരണം-രേഖകൾ സ്വാഭാവികമായി ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട സ്ഥലത്തും സാധാരണയായി കൈവശം വയ്ക്കുന്ന വ്യക്തിയുടെ സംരക്ഷണത്തിലുമാണ് സൂക്ഷിക്കുന്നതെങ്കിൽ അവ ശരിയായ കസ്റ്റഡിയിലാണെന്ന് കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, കസ്റ്റഡിക്ക് നിയമാനുസൃതമായ ഉത്ഭവമുണ്ടെന്ന് തെളിയിക്കപ്പെടുകയോ അല്ലെങ്കിൽ കേസിന്റെ സാഹചര്യങ്ങൾ അത്തരം ഉത്ഭവം സാധ്യമാക്കുകയോ ചെയ്താൽ അത് അനുചിതമായി കണക്കാക്കില്ല. ഈ വിശദീകരണം സെക്ഷൻ 8-നും ബാധകമാണ്.

7 ചുരുക്കത്തിൽ 'തെളിവ് നിയമം'

ഉന്നയിക്കണമായിരുന്നു. നിലവിലെ സിവിൽ കേസ് സമർപ്പിക്കുന്നതിൽ ഉണ്ടായ 18 വർഷത്തെ അന്തരം അപ്പീൽവാദി-വാദി വിശദീകരിച്ചിട്ടില്ല.[8]

27. ഡി.ഡബ്ല്യു-1 ആയി മൊഴി നൽകിയ ബിദുർകാർത്തയുടെ മകൻ കിഷാലയ കിഷോർ ദേബ്ബർമയുടെ മൊഴിയെ വാദി ആശ്രയിക്കുകയും എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡിൽ നിന്ന് 1968 വരെ ലഭിച്ച വാടക മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിക്ക് പണമടവായി നൽകിയിരുന്നു എന്ന് അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഇത് ശരിയാണ്, 1 മുതൽ 7 വരെയുള്ള പ്രതികൾ ഇത് അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. 1953-ൽ പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിക്ക് പാട്ടത്തിന് നൽകിയതായും അത് 1968 വരെ നീട്ടിയതായും ഈ പ്രതികൾ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രതികൾ ഏതെങ്കിലും രേഖകളിലൂടെയോ പാട്ടക്കരാറുകളിലൂടെയോ ഈ വസ്തുത തെളിയിച്ചിട്ടില്ല. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന്റെ ഡയറക്ടർ ബോർഡ് പാസാക്കിയ പ്രമേയങ്ങൾ എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ പ്രതികൾ അവയും രേഖപ്പെടുത്തിയില്ല. കമ്പനിയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ അവ്യക്തവും അജ്ഞാതവുമാണ്. ഇത് പ്രതികളുടെ പ്രതിരോധത്തിലെ പോരായ്മകൾ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു, എന്നിരുന്നാലും, ചുവടെ വ്യക്തമാക്കിയതുപോലെ, പ്രതികളുടെ കേസിന്റെ ബലഹീനതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വാദിക്ക് ഇപ്പോഴത്തെ വ്യവഹാരത്തിൽ വിജയിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഈ കോടതി ആദ്യം അന്യായത്തെക്കുറിച്ചും തുടർന്ന് മുകളിൽ ഭാഗികമായി ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ട രേഖയിലുള്ള തെളിവുകളെക്കുറിച്ചും തെളിവുകളുടെ ബാധ്യതയെക്കുറിച്ചുമുള്ള നിയമപരമായ നിലയെക്കുറിച്ചും പരാമർശിക്കും.

28. വാദി പരസ്പരവിരുദ്ധമായ നിലപാടാണ് സ്വീകരിച്ചത്. അന്യായത്തിൽ മാനേജ്മെന്റ് എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് സ്ഥാപിച്ചത് മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിയിൽ നിന്ന് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഭൂമിയും കെട്ടിടവും പാട്ടത്തിന് എടുത്ത ശേഷം എന്ന് വാദിക്കുന്നു, അത് വഴി ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് കൈവശത്തിലായിരുന്നു എന്നും അംഗീകരിക്കുന്നു. അതേസമയം തന്നെ, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് 1941-ൽ സ്ഥാപിതമായതാണ് എന്നും1951-ൽ ചന്ദ്രതാര ദേവി മഹാരാജാ ദുർജോയ് കിഷോർ ദേബ് ബർമയിൽ നിന്ന് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ പാട്ടത്തിന് അവകാശം നേടിയിരുന്നു എന്നും വാദി വാദിച്ചിരുന്നു. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് 1941-ൽ സ്ഥാപിതമായി എന്നും തുടർന്ന് പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് അതിൽ നിക്ഷിപ്തമായി എന്നുമുള്ള വസ്തുതയുടെ സ്വീകാര്യതയാണ് വാദിയുടെ

8 നേരത്തെ, 1968-ൽ വാടക അടയ്ക്കുന്നത് നിർത്തിയതിന് ശേഷം മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി 29.10.1969 ന് ബിദുർകർത്തയ്ക്ക് അനുകൂലമായി ഒരു പവർ ഓഫ് അറ്റോർണി നടപ്പാക്കിയിരുന്നു.

അപേക്ഷ. 1941-ൽ, പട്ടിക 'എ' പ്രോപ്പർട്ടി/ഖോഷ് മഹലിന്റെ ഉടമസ്ഥതയോ കൈവശമോ വാദിയുടെ പക്കൽ ആയിരുന്നില്ല. ഭൂമിയിൽ ഹോട്ടൽ കെട്ടിടത്തിന്റെ നിർമ്മാണം, ഏറ്റെടുക്കുകയും നടപ്പാക്കുകയും ചെയ്തത് എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് ആണെന്ന് വ്യക്തമാണ്. വാദി അത്തരമൊരു അവകാശവാദം ഉന്നയിച്ചിട്ടില്ല.

29. അന്യായം പ്രകാരം, പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ്സിന് പാട്ടത്തിന് നൽകിയതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവി, പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് ,എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ്സിന് പാട്ടത്തിന് നൽകിയെന്ന ഈ അവകാശവാദത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്ന രേഖകളൊന്നും വാദി ഹാജരാക്കിയിട്ടില്ല. അതുപോലെ, 1 മുതൽ 7 വരെയുള്ള പ്രതികൾക്ക് എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് ഈ സ്ഥലം മഹാറാണി ചന്ദ്രതാര ദേവിക്ക് പാട്ടത്തിന് നൽകിയിരുന്നു സ്ഥാപിക്കാനും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.അത് എന്തുതന്നെയായാലും, ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ സ്വഭാവവും അവകാശവും തർക്കത്തിലാണെങ്കിലും, വാദി വാദിച്ചതുപോലെ എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലായിരുന്നു എന്ന് ഈ കോടതി അംഗീകരിക്കുന്നു. കൂടാതെ, 1968-ന് ശേഷം, എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡ് 2-ാം പ്രതി പ്രഭാ രഞ്ജൻ ദേബ്ബർമയ്ക്ക്, എം/എസ് ഇന്ത്യൻ എയർലൈൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡ് 30.06.1986-ന് സ്ഥലം ഒഴിയുന്നത് വരെ വാടക നൽകിയിരുന്നു എന്ന് വാദി അംഗീകരിക്കുന്നു. തുടർന്ന് തന്റെ ജോലിക്കാർ വഴിയും ഏജന്റുമാർ വഴിയും താൻ പട്ടിക 'എ' സ്വത്ത് കൈവശപ്പെടുത്തുകയും 'എം/എസ് സ്റ്റാർ ഗസ്റ്റ് ഹൌസ്' എന്ന പേരിലും ശൈലിയിലും ഒരു ഗസ്റ്റ് ഹൌസ് ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തുവെന്ന വാദിയുടെ അവകാശവാദം, തെളിയിക്കപ്പെടാത്തതോ അല്ലെങ്കിൽ അവിശ്വസനീയമോ ആണ്. അവകാശവാദത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്ന രേഖകളോ തെളിവുകളോ ഇല്ലെന്ന് മാത്രമല്ല, ഉടമസ്ഥാവകാശം സാധാരണയായി വാടക വാങ്ങുന്ന ഭൂവുടമയ്ക്കാണ് നൽകാറ്. മുകളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള കണ്ടെത്തലുകൾ പ്രതികളുടെ കേസിനെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നു. കൂടാതെ, 8-ാം പ്രതി 17.07.1985-ലെ രജിസ്റ്റേർഡ് വിൽപ്പന രേഖ (എക്സിബിറ്റ്-ഇ) പ്രകാരം പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം യഥാർത്ഥത്തിൽ ഭൌതികമായി കൈവശപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല എന്നത് വ്യക്തമാണ്. എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡിന് വേണ്ടിയാണ് വിൽപ്പന കരാർ നടപ്പിലാക്കിയത്. അതുപോലെ, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് തങ്ങൾക്ക് അനുകൂലമായി നടപ്പാക്കിയ വാങ്ങൽ/വിൽപ്പന കരാറുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പട്ടിക 'എ' ഭൂമിയുടെ ഭാഗങ്ങൾ തങ്ങൾ വാങ്ങിയെന്ന് 9 മുതൽ 11 വരെയുള്ള പ്രതികൾ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ വസ്തുതാപരമായ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, അന്യായം സമർപ്പിച്ച തീയതിയിൽ വാദിക്ക് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ

ക്രിയാത്മകമോ യഥാർത്ഥ ഭൌതികമോ ആയ കൈവശമില്ലെന്ന പ്രതികളുടെ അവകാശവാദം ഈ കോടതി അംഗീകരിക്കുന്നു.

30. മേൽപ്പറഞ്ഞ വസ്തുതാപരമായ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, വാദി വിജയിക്കണമെങ്കിൽ, അവർക്ക് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ നിയമപരമായ പദവി ഉണ്ടെന്നും തൽഫലമായി, കൈവശാവകാശത്തിനുള്ള വിധിയ്ക്ക് അർഹതയുണ്ടെന്നും സ്ഥാപിക്കേണ്ടതുണ്ട്. പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ മേൽ വാദി മെച്ചപ്പെട്ട പദവിയും അവകാശവും സ്ഥാപിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ പ്രതികളെ പുറത്താക്കാൻ കഴിയില്ല. ഉടമസ്ഥനായി അനുമാനിക്കപ്പെടുന്ന സ്വഭാവത്തിൽ ഭൂമി കൈവശമുള്ള ഒരു വ്യക്തിക്ക്, ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിന്റെ സാധാരണ അവകാശങ്ങൾ സമാധാനപരമായി വിനിയോഗിക്കുമ്പോൾ, ശരിയായ ഉടമ ഒഴികെ ലോകത്തിന് ഒന്നാകെ എതിരെ തന്നെ നിയമപരമായ അവകാശമുണ്ട്.[9] 1 മുതൽ 12 വരെയുള്ള പ്രതികൾക്ക് പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിൽ അവരുടെ അവകാശവും പദവിയും താൽപ്പര്യവും പൂർണ്ണമായി സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വാദിക്ക് അനുകൂലമായി കൈവശാവകാശ വിധി പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയില്ല. കൈവശം പ്രതികൾക്കാണ് ഉള്ളതെന്നതിനാൽ , അവയെ നീക്കം ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുന്ന വ്യക്തിക്ക് ഉടമസ്ഥാവകാശം അല്ലെങ്കിൽ കൈവശാവകാശം എന്നിവയുടെ രൂപത്തിൽ മികച്ച നിയമപരമായ അവകാശമില്ലാത്ത പക്ഷം, അവരുടെ കൈവശാവകാശം സംരക്ഷിക്കാനും സംരക്ഷിക്കാനും അവർക്ക് അർഹതയുണ്ട്.

31. നിലവിലെ കേസിൽ ഒരു പദവി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത[10] വാദിയുടെ മേലാണ്, കാരണം അവർ ആശ്വാസം അവകാശപ്പെടാൻ അടിസ്ഥാനമാക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക അവസ്ഥയുടെ നിലനിൽപ്പ് സ്ഥാപിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന കക്ഷിയുടെ മേലാണ് ഈ ബാധ്യത.[11] തെളിവ് നിയമത്തിലെ 101-ാം വകുപ്പ്[12] പ്രകാരം ഇത് നിർബന്ധമാണ്, അത് പ്രകാരം വസ്തുത തെളിയിക്കുന്നതിനുള്ള ബാധ്യത അത് ഉറപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന കക്ഷിക്കാണ്, അല്ലാതെ അത് നിഷേധിക്കുന്ന കക്ഷിക്കല്ല. ഈ നിയമം

---

9 പൂനാ റാം *v.* മോത്തി റാം *(മരണപ്പെട്ടു)* നിയമപ്രതിനിധികളിലൂടെയും മറ്റുള്ളവരും **(2019) 11** എസ്.സി.സി കൂടാതെ നായർ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി ലിമീറ്റഡ് *v.* റെവ. ഫാദർ കെ.സി. അലക്സാണ്ടറും മറ്റുള്ളവരും, എ.ഐ.ആർ **1968,** എസ്.സി **1165.** കാണുക

10 അനിൽ റിഷി *v.* ഗുർബക്ഷ് സിംഗ്, **[2006] 5** എസ്.സി.സി **558** കേസിലെ 19-ആം ഖണ്ഡികയിലെ ഇനിപ്പറയുന്ന പ്രസ്താവം - 'തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത' മൂന്ന് വിധങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നു, അതായത്, (i) തുടക്കത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ പിന്നീട് ഒരു നിർദ്ദേശത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി തെളിവുകൾ കൊണ്ടുവരേണ്ടതിന്റെ കടമ സൂചിപ്പിക്കാൻ; (ii) എല്ലാ എതിർ തെളിവുകൾക്കും വിരുദ്ധമായി ഒരു നിർദ്ദേശം സ്ഥാപിക്കുവാൻ; (iii) ഒന്നുകിൽ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടും അർത്ഥമാക്കുന്ന വിവേചനരഹിതമായ ഉപയോഗം കാണുക .

11 അഡ്ഡഗഡ രാഘവമ്മയും മറ്റൊരാളും *v.* അഡ്ഡഗഡ ചെഞ്ചമ്മയും മറ്റൊരാളും, ഐ.ഐ.ആർ **1964** എസ്.സി **136** കാണുക.

12 101-ആം വകുപ്പ്: തെളിവിന്റെ ബാധ്യത:- താൻ വാദിക്കുന്ന വസ്തുതകളുടെ നിലനിൽപ്പിനെ ആശ്രയിച്ച് ഏതെങ്കിലും നിയമപരമായ അവകാശത്തെക്കുറിച്ചോ ബാധ്യതയെക്കുറിച്ചോ ഏതെങ്കിലും കോടതി വിധിന്യായം പറയാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഏതൊരാളും ആ വസ്തുതകൾ നിലവിലുണ്ടെന്ന് തെളിയിക്കണം. ഏതെങ്കിലും വസ്തുതയുടെ അസ്തിത്വം തെളിയിക്കാൻ ഒരു വ്യക്തി ബാധ്യസ്ഥനാകുമ്പോൾ, തെളിവുകളുടെ ഭാരം ആ വ്യക്തിയുടെ മേലാണെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

സാർവത്രികമല്ല, അപവാദങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കാം,[13] പക്ഷേ നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ പശ്ചാത്തലത്തിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ പൊതുവായ തത്വം ബാധകമാണ്. തെളിവ് നിയമത്തിലെ 102-ാം വകുപ്പ്[14] അനുസരിച്ച്, ഇരു കക്ഷികളും തെളിവുകൾ സമർപ്പിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ, കേസ് പരാജയപ്പെടണം.[15] തെളിവുകളുടെ ഉത്തരവാദിത്തം മാറുന്നു എന്നതിൽ സംശയമില്ല, മാറ്റുന്നത് തെളിവുകളുടെ മൂല്യനിർണ്ണയത്തിലെ ഒരു തുടർച്ചയായ പ്രക്രിയയാണ്, എന്നാൽ അവകാശത്തിനും കൈവശത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ഒരു വ്യവഹാരത്തിൽ, പ്രതിയുടെ ചുമലിലേക്ക് ഉത്തരവാദിത്തം മാറ്റം വിധം ഉയർന്ന തോതിലുള്ള സാധ്യത സൃഷ്ടിക്കാൻ വാദിക്ക് കഴിയുമ്പോഴാണ് ഇത് സംഭവിക്കുന്നത്.[16] അത്തരം തെളിവുകളുടെ അഭാവത്തിൽ, തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത വാദിയുടെ ചുമലിലാണ്, അവകാശവാദം തെളിയിക്കാൻ കഴിയുമ്പോൾ മാത്രമേ അത് ഒഴിവാക്കാൻ കഴിയൂ. പ്രതിരോധത്തിന്റെ ബലഹീനത കേസ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള ന്യായീകരണമാകില്ല.[17] തന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം തെളിയിക്കാനുള്ള ബാധ്യത അവർ വഹിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ, പട്ടിക 'എ' സ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ വാദിക്ക് വിജയിക്കാമായിരുന്നു. തെളിവ് നിയമത്തിലെ 101,102 എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ യഥാർത്ഥ ഫലമായിരിക്കും ഇത്.[18] അതിനാൽ, തെളിവ് നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം വാദി തെളിവുകൾ നൽകുകയും ബാധ്യത ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യണമായിരുന്നു, അതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ കേസ് തള്ളപ്പെടാൻ ബാധ്യസ്ഥമായിരിക്കും. അതിനാൽ, ഹൈക്കോടതിയുടെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട വിധിന്യായം അപ്പീൽ ശരിയായി തന്നെ അനുവദിക്കുകയും വിചാരണക്കോടതിയുടെ വിധിന്യായവും വിധിയും റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ, അന്യായം തള്ളണമെന്ന ഹൈക്കോടതിയുടെ കണ്ടെത്തലുകൾ ഈ കോടതി ശരിവെയ്ക്കുന്നു. ത്രിപുര ഭൂമി ആദായവും ഭൂപരിഷ്കരണവും നിയമം, അല്ലെങ്കിൽ പ്രതികളുടെ അവകാശവാദം മുതലായവയിൽ ഹൈക്കോടതിയുടെ ഏതെങ്കിലും നിരീക്ഷണങ്ങളിൽ ഈ കോടതി ഇടപെടുകയോ മാറ്റിവയ്ക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന് ഇതിനാൽ വ്യക്തമാക്കുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചും, എം/എസ് ഹോട്ടൽ ഖോഷ് മഹൽ ലിമിറ്റഡ് ഇപ്പോഴത്തെ നടപടികളിൽ കക്ഷിയല്ല എന്നതിൽ.

---

13 തെളിവ് നിയമത്തിന്റെ 103,104,105 എന്നീ വകുപ്പുകൾ കാണുക.

14 102-ആം വകുപ്പ്- തെളിവിന്റെ ഭാരം നിക്ഷിപ്തമായ വ്യക്തി -ഒരു വ്യവഹാരത്തിലോ നടപടികളിലോ തെളിവുകളുടെ ബാധ്യത ഇരുവശത്തും തെളിവുകളൊന്നും നൽകിയില്ലെങ്കിൽ പരാജയപ്പെടുന്ന വ്യക്തിയുടെ മേൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്.

15 അനിൽ റിഷി *v.* ഗുർബക്ഷ സിംഗ്, **(2006) 5** എസ്.സി.സി **558** കാണുക

16 ആർ.വി.ഇ. വെങ്കടാചല ഗൗണ്ടർ *v.* അരുൾമിഗു വിശ്വേശ്വരസ്വാമി & വി.പി.ടെമ്പിളും മറ്റുള്ളവരും, **(2003) 8** എസ്.സി.സി **752.** കാണുക

17 യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും *v.* വാസവി കോപ്പറേറ്റീവ് ഹൗസിംഗ് സൊസൈറ്റി ലിമിറ്റഡും മറ്റുള്ളവരും, (2014) 2 എസ്.സി.സി 269 കാണുക .

18 സെബാസ്റ്റിയാവോ ലൂയീസ് ഫെർണാണ്ടസ് *(മരണപ്പെട്ടു)* നിയമപരമായ പ്രതിനിധികൾ മുഖേനയും മറ്റുള്ളവരും. *v.* കെ.വി.പി. ശാസ്ത്രി *(മരണപ്പെട്ടു)* എൽ.ആർ.എസ്. മുഖേനയും മറ്റുള്ളവരും, **(2013) 15** എസ്.സി.സി **161** കാണുക.

32. മേൽപ്പറഞ്ഞ ചർച്ചയും നിയമപരമായ നിലപാടും കണക്കിലെടുത്ത് നിലവിലെ അപ്പീൽ തള്ളേണ്ടതുണ്ട്. അതനുസരിച്ച് ഈ കോടതി ഉത്തരവിടുന്നു. കേസിന്റെ വസ്തുതകൾ കണക്കിലെടുത്ത്, ചെലവുകളെക്കുറിച്ച് യാതൊരു ഉത്തരവും ഇടുന്നില്ല.

ഭിഭ്രതി ഭ്രഷൺ ബോസ് അപ്പീൽ തള്ളുന്നു

(സഹായിച്ചത് : പ്രീതം ഭാർതി എൽ.ആർ.സി.എ)